

1) Udržování míru ve světě

OSN slouží v mnoha mezinárodních sporech, které by eventuálně mohly vyústit ve válku nebo ozbrojený konflikt, jako mediátor vztahů. Od konce druhé světové války klesl počet úmrtí ve válce mnohonásobně. V prvním dvacetiletí 21. století zemřelo méně lidí během válek než v jakémkoliv desetiletí 20. století. Přestože se toto snížení nedá spojovat pouze s aktivitou OSN, jelikož zahraničněpolitické vztahy byly ovlivněny mnoha změnami, je bez pochyb, že OSN má na snížení úmrtnosti ve válkách svůj podíl.

2) Dohled nad dodržováním základních lidských práv a svobod a mezinárodní trestní tribunály

Příkladem výrazného úspěchu OSN při hájení lidských práv je soudní proces se Slobodanem Miloševićem, který stanul před Mezinárodním trestním tribunálem pro bývalou Jugoslávii (ICTY), kde se zpovídal ze zločinů proti lidskosti a z válečných zločinů páchaných v průběhu jugoslávské války, zejména pak z genocidy v Bosně mezi lety 1992 a 1995. Od roku 1993 obvinil tribunál víc než 160 lidí, devadesát z nich pak bylo pravomocně odsouzeno. Podobně se od roku 1997 podařilo obvinít za zločiny proti lidskosti a za genocidu celkem 96 aktérů a iniciátorů rwandské genocidy (1994), z nichž bylo 61 pravomocně odsouzeno. Tento tribunál nesl název Mezinárodní trestní tribunál pro Rwandu (ICTR).

3) Radikální snížení hladomoru ve světě

V roce 1963 vznikla organizace World Food Programme (Světový potravinový program) spadající pod OSN, která se převážně zaměřuje na rychlou potravinovou pomoc lidem v nesnázích způsobených živelními pohromami nebo válkami. Například v roce 2013 zajistil WFP jídlo pro více než 750 000 lidí, kteří se ocitli bez domova a bez obživy po zasažení tajfunem

Haiyan, jenž zasáhl Filipíny a zanechal miliardové škody a přes 6000 mrtvých. Každoročně WFP pomáhá přibližně 91 milionům lidí žijících v 83 zemích světa.

4) Vymýcení pravých neštovic v roce 1980

Celosvětový boj s neštovicemi byl zahájen již v roce 1959, avšak nebyl ze začátku nikterak úspěšný. Až když Světová zdravotnická organizace (WHO), která je jednou z agentur OSN, ohlásila v roce 1967 plán na jejich úplné vymýcení, se situace začala zlepšovat. V té době se u nemocných ztráty na životech pohybovaly v rozmezí mezi 20 a 30 procenty. Koncept akce na vymýcení neštovic vypracoval český epidemiolog Karel Raška, který byl šéfem oddělení přenosných nemocí WHO v Ženevě. Místo plošného očkování celého světa navrhl soustředit se na jednotlivá ohniska nákazy a tam maximálně zasáhnout. Jednalo se o velice úspěšný model a pouhých deset let po jeho aplikaci WHO oznámila, že pravé neštovice byly vymýceny.

5) Vzdělání, přírodní vědy, sociální a humanitní vědy, kultura a komunikace

UNESCO je další agentura OSN, která se věnuje vzdělání, kultuře a přírodním vědám. Hlavními cíli jsou zvýšení gramotnosti primárně v rozvojových státech, odborné školení pro jiné organizace a v neposlední řadě rozvoj kultury a zachování kulturního a přírodního dědictví. Tato agentura například každý rok vyhodnocuje, které památky a kulturní aktivity po celém světě mají být chráněny, aby nedošlo k jejich zničení či zániku. Česká republika má zapsáno v seznamu světového dědictví UNESCO celkem 14 lokalit, kam patří například historické centrum Prahy, historické centrum Českého Krumlova, Lednicko-valtický areál či vesnická rezervace Holašovice. Z nematného kulturního dědictví se z České republiky na seznam dostalo sokolnictví, slovácký tanec verbuňk, loutkářství, masopust či jízda králů.

1) Poměr účinnosti a ceny členství

Za členství v OSN platí každá země členský poplatek. O jeho výši a využití rozhoduje Valné shromáždění OSN, ve kterém zasedá jeden zástupce z každého členského státu. Například v roce 2012 poukázala Česká republika na účet OSN 541 081 milionů Kč (částka zahrnuje jak řádný rozpočet, tak i mírové operace a správu sídla organizace). Vzhledem k výši nákladů je nasnadě otázka, zda stojí za to vynakládat takto rozsáhlé finanční prostředky na fungování jediné organizace, která je ne vždy úspěšná.

2) Právo veta

Tímto právem, kterým disponují jen stálí členové Rady bezpečnosti OSN, kam patří Čína, Francie, Rusko, USA a Velká Británie, je umožněno těmto státům zastavit nevhodné rezoluce (rozhodnutí Rady bezpečnosti). Tím je však OSN znemožněno konat v případech, kdy je nutné zasáhnout okamžitě. Stačí, aby jen jediný z pěti stálých členů hlasoval proti rezoluci, a ta pak není schválena. Například v roce 1994 vetovaly USA a Francie rezoluci, na jejímž základě by byl možný zásah ve Rwandě a bylo by možné odvrátit genocidu Tutsiů.

3) Mezinárodní organizace bez vyšší moci

Jelikož jsou všichni členové suverénními státy (nikdo jiný nad nimi nemá moc), je OSN pouze organizací, která tyto státy propojuje. Mezinárodní prostor je anarchický, což znamená, že neexistuje moc nadřazená státům, proto nelze spoléhat na to, že OSN bude rozhodovat z pozice moci.

V demokratických státech, jako je Česká republika, je moc rozdělena do tří odvětví: moc výkonná (vláda a prezident), moc soudní (soustava soudů) a moc zákonodárná (parlament). Každá větev je nezávislá na zbylých dvou a vzájemně se doplňují. To však na úrovni OSN není možné, a tak přestože existuje Mezinárodní soudní dvůr, nemá stejnou legitimitu jako soudy v suverénních státech.

4) Vymahatelnost rozhodnutí Mezinárodního soudního dvora

Některá soudní rozhodnutí Mezinárodního soudního dvora nejsou právně vymahatelná a fungují spíše jako doporučení. Například v roce 2019 rozhodl Mezinárodní soudní dvůr o tom, že britská vláda rozdělila území tehdejšího Mauricia nelegálně. Británie rozhodnutí soudu akceptovala, avšak nehodlala se vzdát Chagonských ostrovů, které dříve ovládla a o které se vedl spor. Rozhodnutí soudu tak znamenalo pouze jistý tlak na Velkou Británii, avšak nic jiného.

5) Jedna organizace, mnoho hodnot a cílů

Většina států na světě není demokratická a mnohem více jich je autoritářských, nebo dokonce totalitních. Rozhodování mezi státy tak bývá dosti obtížné, jelikož zájem každého se nachází jinde. Bývá proto poměrně obvyklé, že se státy na často zásadních věcech nedokážou nijak dohodnout, a proto pak OSN nemůže konat. Tím se pak OSN stává pouze místem, kde se diktátoři a autoritáři mohou ukázat před světem a propagovat svou tyranii, a nikdo s tím nemůže nic udělat, jelikož není vyšší moci, která by to mohla ovlivnit.